

***Varmt välkommen till ÅUCS-områdets VIPU-
nätverksdag!***

**Lämpimästi tervetuloa
TYKS-alueen VIPU-verkostoitumispäivään!**

22.9.2022, Österbotten / Pohjanmaa

Vasa / Vaasa

Original Sokos Hotel Royal

VIP-alueryhmä TYKS /VIP-områdesgruppen, ÅUCS

Tuen koordinointi /Koordinering av stöd:

Sivistystoimen johto/Bildningsväsendets ledning:

Rehtori / rektor:

Vaatu-edustus / representant för krävande stöd:

Varhaiskasvatus / småbarnspedagogik:

LAPE- ja/tai OT-toimijat / LAPE och OT-aktörer:

Erikoissairaanhoito / Specialsjukvård:

Oppilashuolto / Elevvård

Yliopistotutkimus / Universitetsforskning:

Opettajankoulutus / Lärarutbildning:

Lastensuojelu / Barnskyddet:

Aluehallintovirasto / Regionförvaltningsverket:

Alueellinen yhdyshenkilö / VIP-kontaktpersoner:

Suvi Sankinen, oppimisen ja tuen koordinaattori, Kaarinan kaupunki, **PUHEENJOHTAJA / ORDFÖRANDE**

Taneli Tiirikainen, yksikön päällikkö, Sivistystoimiala, opetusyksikkö, Pori, **VARAPUHEENJOHTAJA / VICEORDFÖRANDE**

Mari Fabig, rehtori Kankaanpään Yhteislyseo, Kankaanpää, mari.fabig@kankaanpaa.fi

Jan Weckström, apulaisrehtori, Pedersöre, TYKS vaatu-operatiivisen ryhmän puheenjohtaja

Pia Nordin, Universitetslärare i småbarnspedagogik, Åbo Akademi

Mikko Hulkkonen, hyvinvointijohtaja, Rusko

Hannele Kallio, ennaltaehkäisevän terveydenhuollon ylläpitäjä

Ågren Sari, opiskeluhuollon esimies, Kasvatus ja koulutus, Sivistystoimiala

Minna Kyttälä, Apulaisprofessori (tenure track), Kasvatustieteiden laitos

Tiina Annevirta, KT, yliopistonlehtori, Turun yliopisto

Johanna Lehtola, projektipäällikkö, Tuki oikeasta paikasta (TOP) Stöd från rätt plats

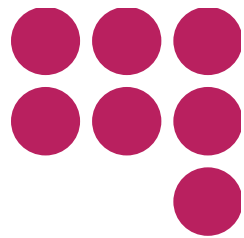
Länsi-Suomen lastensuojelun monialainen vahvistaminen 2020–2022

Ville Kouki, opetustoimen ylitarkastaja, Lounais-Suomen aluehallintovirasto

Mari Luosa, ohjaava opettaja, Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri

Josefin Svedin, rektor, Valteri center för lärande och kompetens

**Ketä paikalla
tänään? Vem har
vi på plats idag?**

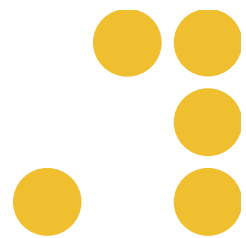
VIP-alueryhmä TYKS VIP-områdesgruppen ÅUCS

Kehittämisen kärjet 2020-2022
Utvecklingsområden 2020-2022

- Konsultaatio-osaamisen lisääminen
/Att stärka konsultationskunskande
- Kuntatason konsultaatiomallien
kehittäminen / Att utveckla
konsultationsmodeller på
kommunnivå
- **Yhteiset webinaarit HYKS-alueryhmän kanssa
/ Gemensamma webinarier med HUCS-
områdesgruppen 25.10 & 30.11**
 - Vaativan tuen järjestäminen varhaiskasvatuksessa
ja perusopetuksessa eri näkökulmista / [Olika
synvinklar om hur krävande stöd ordnas inom
småbarnspedagogik och grundskola](#)
 - Kohteena varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen
hallinto (rehtorit ja sivistysjohto) / [Målgrupp:
ledning och administrativ personal inom
småbarnspedagogik och grundskola](#)

Ohjelma 22.9.2022 Program

11.00

VIP-verkoston tarjoama lounas klo 11-12 / *VIP-nätverket bjuder på lunch kl. 11-12*

12.00

Tervetuloa verkostoitumaan! Välkommen att nätverka!

Pia Nordin, VIP-alueryhmän / medlem i VIP-områdesgruppen &

Josefin Svedin & Mari Luosa, VIP-alueyhdyshenkilö / VIP-kontaktpersoner

12.15

Oikeus oppia -tuen työryhmän ajankohtaiset terveiset

Utbildning för alla- arbetsgruppen för stöd framför aktuella hälsningar

Erja Vitikka, opetusneuvos, OKM / undervisningsråd, UKM

Mitä on vaativa konsultaatio? Vad är krävande konsultation?

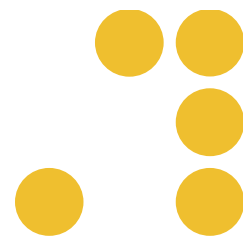
TYKS-alueen vaatu-toimijat / ÅUCS-områdets aktörer för krävande konsultation

Kolmannen sektorin tuki / Stöd från tredje sektorn

Järjestöt ja liitot esittäytyvät / Organisationer och föreningar presenterar sin verksamhet

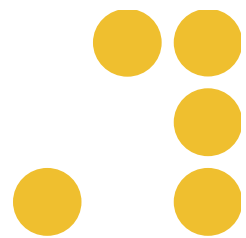

Ohjelma 22.9.2022 Program

**VIP & SKY-hankkeiden tavoitteiden ja etenemissuunnitelmien esittely / VIP-
& SKY-projektens mål och arbetsplaner**

14.40	Verkostoitumista ja palvelupolkujen selkeyttämistä yhdessä kahvittelun lomassa / Nätverkande och tydliggörande av servicestigar. Fika vid sidan om arbete
15.45	Nostot ja päätössanat alueyhdyshenkilöt / Sammanfattning och avslutningsord, <i>Suvi Sankinen, Josefin Svedin & Mari Luosa</i>
16.00	Kiitos, turvallista kotimatkaa! Tack och trevlig hemresa!

Oikeus oppia -tuen työryhmän ajankohtaiset terveiset
Hälsningar från arbetsgruppen för Utbildning för alla
Erja Vitikka, opetusneuvos, OKM / undervisningsråd, UKM
(Tallenne / inspelning 30 min)

Oikeus oppia –kehittämishjelma: <https://okm.fi/laatuohjelmat>
Utbildning för alla- utvecklingsprogrammet: <https://okm.fi/sv/kvalitetsprogram>

#oikeusoppia

TYKS-ALUEEN VIPU-VERKOSTOITUMISPÄIVÄ
22.9.2022 POHJANMAA

Mitä on vaativa konsultaatio?

Anne Levón, Valteri
Jan Weckström, Valtion koulukodit

ÅUCS-OMRÅDETS VIPU-NÄTVERKSDAG
22.9.2022 ÖSTERBOTTEN

Vad innebär krävande konsultation?

Anne Levón, Valteri
Jan Weckström, Statens skolhem

Mitä on ja kuka toteuttaa vaativaa konsultaatiota?

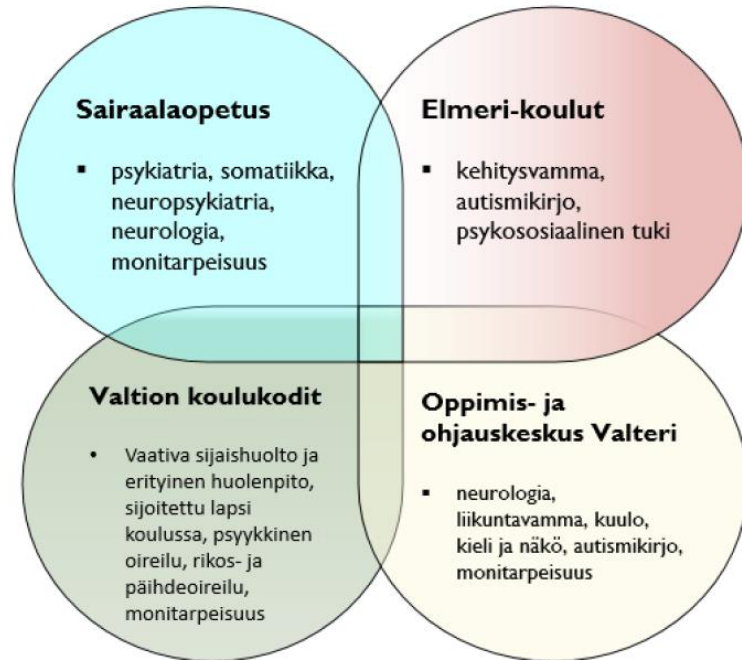
Vaativan konsultaation ensisijaisena tarkoituksena on yhdessä lähitoimijoiden ja vaatu-toimijoiden kanssa löytää toimivia ratkaisuja, jotka mahdollistavat lapsen koulunkäynnin omassa lähikoulussa. Lisäksi pyritään vahvistamaan paikallista pedagogista tukea ja monialaista verkostoyhteistyötä.

Vad är och vem erbjuder krävande konsultation?

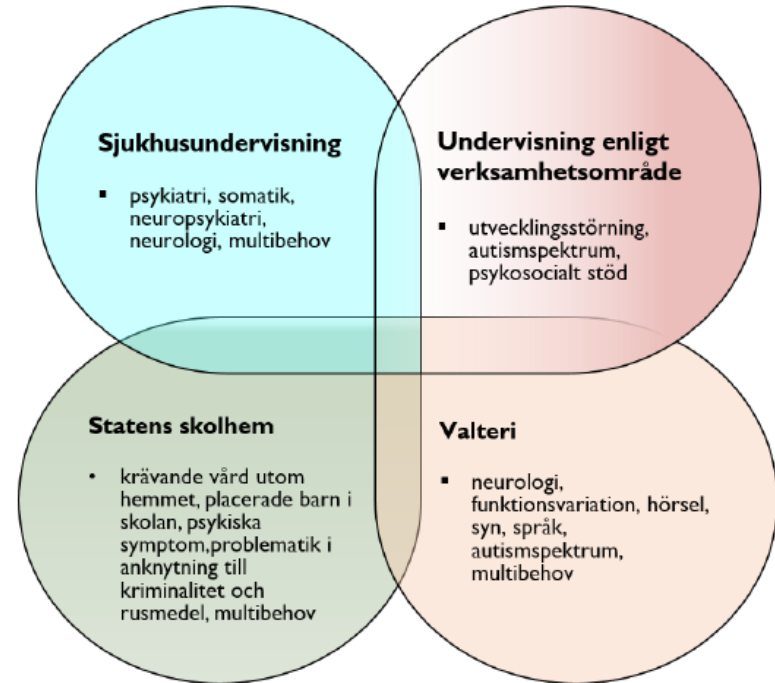
Målsättningen med krävande konsultation är att de fyra aktörerna inom krävande stöd, tillsammans med elevens nätverk i närskolan, hittar fungerande lösningar som möjliggör elevens skolgång i närskolan. Man vill också stärka det lokala pedagogiska stödet och det sektorövergripande samarbetet kring eleven.

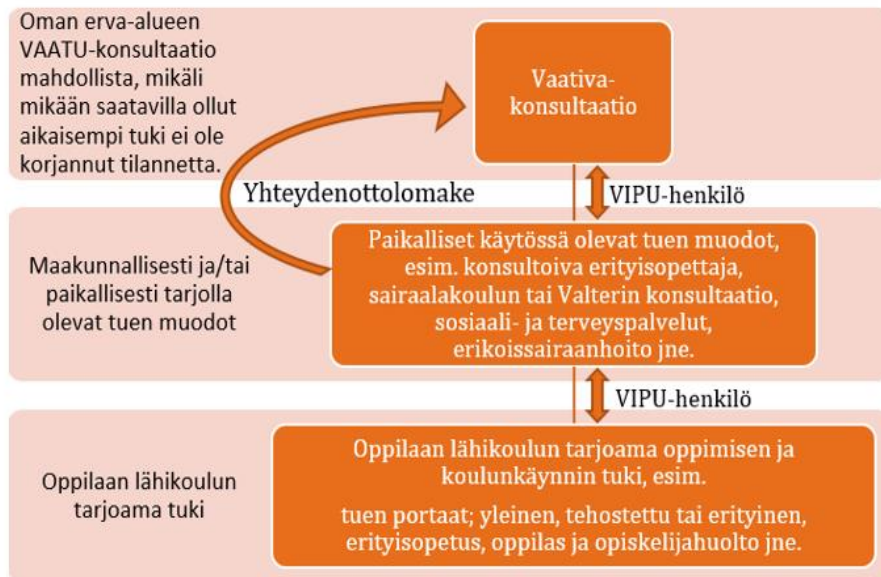
Vaatu-toimijat

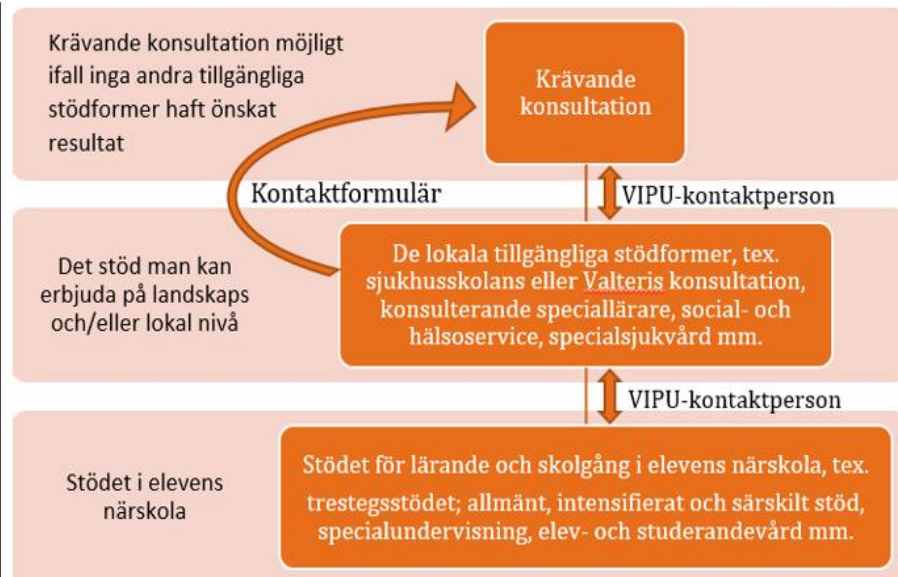
Aktörerna inom krävande konsultation

Milloin kannattaa hakea tukea vaativasta konsultaatiosta?

När lönar det sig att ty sig till krävande konsultation?

www.vip-verkosto.fi

Toiminta

Vaatu ja vaativa konsultaatio

Tsekkauslista *ja* Yhteydenottolomake

www.vip-verkosto.fi/sv

Verksamhet

Krävande konsultation

Checklista *och* Kontaktblankett

Vaativa konsultaatio

Palvelu on käytettävissä koulupäivinä

YKSILÖKONSULTAATIO

- Yksilökonsultaation keskiössä yhden lapsen/nuoren oppimisen ja koulunkäynnin tukeminen.

PEDAGOGINEN YLEISKONSULTAATIO

- Pedagogisessa yleiskonsultaatiossa tarkastellaan esimerkiksi ryhmän toimintaa.

1-2 etäohjausta ja tarvittaessa konsultaatiokäynti

Tilaamiseen tarvitaan lupa opetuksen järjestäjältä, jota laskutetaan.

Krävande konsultation

Tjänsten är tillgänglig under skoldagar

INDIVIDUELL KONSULTATION

- I centrum för den individuella konsultationen står stödet för ett barns/en ung persons lärande och skolgång.

ALLMÄNPEDAGOGISK KONSULTATION

- I den allmänpedagogiska konsultationen ser man närmare på till exempel gruppens verksamhet.

1-2 sessioner distanshandledning och vid behov ett konsultationsbesök

För beställningen behövs tillstånd av utbildningsanordnaren, som faktureras.

Konsultaatiopyynnöt

Konsultationsbegäran

Konsultaatiopyyntö Konsultationsbegäran	Ajankohta Tidpunkt	Yksilö vai yleisk. Individ eller allm.	Haaste Utmaning	Konsultaation tila Var är vi nu?
Konsultaatiopyyntö 1	Joulukuu 2021	Pedagoginen yleiskonsultaatio	Kouluakäymättömyys	Kesken
Konsultaatiopyyntö 2	Huhtikuu 2022	Yksilökonsultaatio	Kouluakäymättömyys	Toteutunut
Konsultationsbegäran 3	April 2022	Individuell konsultation	Stödbehov då man upplever att man inte har den kunskap elevens diagnos förutsätter	Fallet dirigeras vidare till Valteri
Konsultaatiopyyntö 4	Kesäkuu 2022	Yksilökonsultaatio	Kouluakäymättömyys	Kesken
Konsultaatiopyyntö 5	Kesäkuu 2022	Yksilökonsultaatio	Väkivaltainen kehitysvammainen oppilas	Kesken

Presentation av VIP-projektens mål och arbetsplaner

VIP-hankkeiden tavoitteiden ja etenemissuunnitelmien esittely

VIP-hankkeet / TYKS

Satakunta

Pori & co

Inklusiivinen Satakunta

Varsinais-Suomi / Egentliga Finland ,
Uusikaupunki & co
Kikka-hanke

SKY-projektet /hanke Österbotten / Pohjanmaa

Engagerande arbete i skolgemenskapen

Mia Saarela, Monica Grankulla-Hägglom

**Pedersöre, Jakobstad, Karleby, Kronoby,
Larsmo och Nykarleby**

ENGAGERANDE ARBETE I SKOLGEMENSKAPEN:

HANDLINGSPLAN VID SKOLFRÅNVARO & WILMA ALERT

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERVISNINGS- OCH KULTURMINISTERIET

Varje
skoldag
#är
viktig

ENGAGERANDE
ARBETE I
SKOLGEMENSKAPEN

SITOUTTAVA
KOULUYHTEISÖTYÖ
(SKY)

- Finansieras avUKM 2021-2023
- SKY är en del av Undervisnings- och kulturministeriets åtgärdsprogram för att förebygga mobbning, trakasserier och våld. Syftet är att:
 - minska och förebygga skolfrånvaro
 - stödja elevernas skolengagemang och stärka den positiva verksamhetskulturen i skolorna
 - känna igen och hjälpa de elever som har utmaningar med regelbunden skolgång
 - stärka uppnåendet av basfärdigheter och lärandemål
- Deltagande kommuner i Jakobstadsregionen: Pedersöre, Nykarleby, Jakobstad, Larsmo, Kronoby och Karleby
- Projektkoordinator: Kiti Lindén
Projektarbetare: Mia Saarela
Monica Grankulla-Häggblom
- Mål: Minska och förebygga skolfrånvaro genom att utveckla och pröva olika åtgärder för
 - tidigt ingripande
 - uppföljning
 - att utreda de bakomliggande orsakerna
 - identifiering av riskbeteende
 - utveckla samarbetet mellan hem och skola
 - utveckla det sektorsövergripande samarbetet

→ Införande av handlingsplan vid skolfrånvaro för lärare, vårdnadshavare och elev samt Wilma alert i åk 1-9

- Systematisk uppföljning av skolfrånvaro och tidigt ingripande.
- Olika modellnivåer för åtgärder beroende på hur allvarlig skolfrånvaron är.
- Satsa på skolvardagen (atmosfären, bra relation elev-lärare)
- Vikt på mångprofessionellt samarbete samt samarbetet mellan hem-skola.
- Motivera den unga.
- Engagera olika aktörer (elev, föräldrar, lärare och andra sakkunniga utanför skolan).
- Att förstå de olika bakomliggande orsakerna till skolfrånvaron.
- Kunskap/utbildning/verksamhetsmodeller om skolfrånvaro till alla lärare och skolpersonal.
- Säkerställande av tillräckliga resurser.
- Eleven tillbaka till skolan med hjälp av gradvis exponering.

⇒ SKY - ENGAGERANDE ARBETE I SKOLGEMENSKAPEN

TIDIGT INGRIPANDE OCH KART- LÄGGNING

RISK MED ATT INTE GÖRA EN SYSTEMATISK KART- LÄGGNING

- När en problematisk frånvaro uppmärksammas behöver en bred och systematisk kartläggning göras.

Det innebär inte att utredningen måste vara omfattande.

Systematisk innebär att man inte har bestämt sig i förväg för orsakerna till frånvaron utan att förutsättningslöst ställa frågor på alla områden (skola, individ, social miljö).

- Kartläggningen måste följas av åtgärder (en plan) som bygger på kartläggningen.

- Fel åtgärder sätts in.
- Tiden går och eleven kommer ytterligare efter.
- Eleven, vårdnadshavarna, skolpersonalen förlorar hoppet.
- Skolans resurser används fel -> drabbar andra elever och skolpersonal.

(Gren Landell, 2018)

HANDLINGSPLAN

- Piloteras i regionens skolor åk 1-9 under 2022-2023.
- Regional arbetsgrupp 2021-2022. Kommentarer samlats från:
 - Lärarna på Ådalens, Oxhamns, Cronhjelm och Sursik
 - Elewårdspersonal
 - Elevkåren på Oxhamns
 - Vårdnadshavare Ådalens
- Handlingsplan vid skolfrånvaro för lärare: <https://www.kokkola.fi/sv/filer/handlingsplan-vid-skolfranvaro-for-larare/>
- Information om handlingsplan vid skolfrånvaro till elever och vårdnadshavare: <https://www.kokkola.fi/sv/filer/handlingsplan-vid-skolfranvaro-information-till-elever-och-varldnadshavare/>

Kartläggning av bakomliggande orsaker

- Med elevens och vårdnadshavarens samtycke sammankallar klassföreståndaren/klassläraren till ett expertgruppsmöte med klassföreståndare/klasslärare, skolkurator och/eller skolhälsovårdare för att starta en grundlig kartläggning om orsakerna bakom frånvaron.
 - Klassföreståndare/klasslärare: Pedagogisk kartläggning
 - Hälsovårdare/skolläkare: Hälsokontroll
 - Kurator: Kartläggning av bakomliggande orsaker till frånvaron
- Expertgruppens fortsatta sammansättning baserar sig på kartläggningsresultatet och familjen som alltid är med. Expertgruppen fortsätter sitt arbete med de personer som är relevanta för att sammanställa stödåtgärder för eleven i en plan.
- Om det behövs annat stöd än det som skolan kan erbjuda finns övriga samarbetsparter som kan kopplas in.
- Arbetet med expertgruppen och övriga samarbetsparter fortsätter så länge behovet finns.

Wilma alert tas i bruk i regionen september-oktober.

ELEV

Du har varit frånvarande sammanlagt X ANTAL lektioner. Din klassföreståndare kommer inom kort att vara i kontakt med dig och vid behov med din vårdnadshavare för att kolla upp din skolgång.

Handlingsplanen för skolfrånvaro hittar du här.

Detta meddelande har skickats automatiskt på basen av din frånvaron i Wilma. Svara inte på detta meddelande.

VÅRDNADSHAVARE

Ert barn Förnam Efternamn har varit frånvarande sammanlagt X ANTAL lektioner. Barnets klassföreståndare/klasslärare kommer inom kort att vara i kontakt med ert barn och vid behov med er för att kolla upp barnets skolgång.

Handlingsplanen för skolfrånvaro hittar ni här.

Detta meddelande har skickats automatiskt på basen av de frånvaron som införts i Wilma. Svara inte på detta meddelande.

LÄRARE OCH ÄVEN TILL REKTORN VID 90 OCH 120 FRÅNVAROLEKTIONER

Eleven Förnamn Efternamn har kommit upp i X ANTAL lektioner frånvaro.

All typ av frånvaro är missad undervisning och eventuella stödåtgärder behöver utredas.

Se **Handlingsplan** för skolfrånvaro för åtgärder. Kom ihåg att fylla i checklistan i Wilma (stöd -> övriga dokument -> checklista skolfrånvaro).

CHECKLISTA

I WILMA

(exempel vid 30
timmars frånvaro)

Checklista

30 timmar frånvaro

Icke oroväckande

- ☐ Jag har utrett tillsammans med eleven hur skolfrånvaron har inverkat på hens studier och eventuellt behovet av tilläggsstöd
- ☐ Jag har vid behov diskuterat med elevens vårdnadshavare

oroväckande

- ☐ Jag har tillsammans med eleven kartlagt orsakerna till skolfrånvaron (bilaga)
- ☐ Jag har tillsammans med eleven diskuterat hur skolfrånvaron har inverkat på hens studier och behovet av tilläggsstöd
- ☐ Jag har diskuterat med elevens vårdnadshavare om elevens frånvaro
- ☐ Jag har vid behov konsulterat elevvårdspersonal

Datum

Egna anteckningar

UTVECKLINGS- ARBETET I REGIONEN

- Systematisk uppföljning av skolfrånvaro och tidigt ingripande i åk 1-9
- Olika modellnivåer för åtgärder beroende på hur allvarlig skolfrånvaron är →
 - Tydliggörande av roller och ansvar i nya handlingsplanen
 - 30 / 60 / 90 / 120 lektioner frånvaro
 - Wilma alert
- Vikt på mångprofessionellt samarbete (expertgrupp) samt samarbetet mellan hem-skola
- Engagera olika aktörer (elev, föräldrar, lärare, elevvården och andra sakkunniga utanför skolan) →
 - Vi har samarbetat med / hört alla ovan nämnda parter när handlingsplanen arbetades fram
 - En version av handlingsplanen till elever och vårdnadshavare
 - Informering av nya handlingsplanen till alla samarbetsparter inom välfärdsområdet
- Att förstå de olika bakomliggande orsakerna till skolfrånvaron →
 - Vi kartlägger de bakomliggande orsakerna vid 60 lektioners oroväckande frånvaro
- Kunskap/utbildning/verksamhetsmodeller om skolfrånvaro till alla lärare och skolpersonal →
 - Utbildningar i regionens alla skolor i september-oktober
 - Kontaktpersoner i kommunerna som stöd för lärarna och som kontakt till SKY-projektarbetarna

TACK!

Inklusiivinen Satakunta

Vaasa 22.9.2022

Riikka Kotiranta
Sari Wallin
Kirsi Nuorsaari

Inkluusion edistäminen hankerahoituksella

- Inklusion edistämistä ja mm. vaativaa erityistä tukea kehitetään kahdessa Porin kaupungin koordinoimassa verkostohankkeessa:
 - Oppimisen tuen ja inklusion edistäminen (OKM), 31.12.2022 asti
 - Vaativan erityisen, ennaltaehkäisevien toimintamallien ja varhaisen tuen kehittäminen inklusiivisissa toimintaympäristöissä (OPH), 1.1.2023-31.12.2023.
- Porin lisäksi omilla rahoitusosuuksillaan mukana Rauman kaupunki, Kankaanpään kaupunki ja Ulvilan kaupunki. Porin kristillinen koulu mukana OKM:n hankkeessa.
- Näistä edustajia myös TYKS:n VIP-alueryhmässä.
- Muille Satakunnan kunnille tarjotaan koulutusta ja konsultaatiota. Jatkossa ajatuksena, että jokaisen osatoteuttajakunnan vastuulla on muutama kunta ja Porin kristillinen koulu.
- Kaikissa neljässä osatoteuttajakunnassa OPH:n hanke **jatkaa ja laajentaa** OKM:n hankkeessa aloitettua **kehittämistyötä**.

Hankkeiden organisoituminen

Hankkeen tavoitteet ja toiminta

Vaativan erityisen tuen ja Inklusion edistäminen

- Missä vaativa erityinen tuki järjestetään? Työkaluja opettajille konsultatiivisen toiminnan avulla
- Rakenteet ja resurssit (esim. kiertävät ohjaajat)

Yhteistyön edistäminen vaka, esiopetus ja perusopetus

- Koulupaikka-prosessien sujuvoittaminen
- Varhainen tuki ja oppimisen tuen jatkumo

Monialaisen yhteistyön kehittäminen

- Yhteistyön mallintaminen hyvinvointialueen kanssa: kuka tekee ja mitä, mahdolliset "aukot"
- Yhteistyö vaka, esi- ja perusopetus

Verkosto-maisen työskentely-tavan edistäminen

- Kuntien edustajien tapaamiset, verkostomainen työskentelytapa
- Sivistysjohdon ja muun hlöstön kouluttaminen, benchmarkkaukset

Oppimisen tuen kehittäminen Porissa - konsultoivan opettajan rooli

- Oppimisen tuen ohjausryhmän vetäminen
 - kokonaiskuva kaupungin kouluverkosta ja koulujen toiminnasta
 - joustavammat tuen ratkaisut - viisivuotissuunnitelman tekeminen
 - linkki rehtorikokouksissa käsiteltäviin asioihin ja niihin vaikuttaminen
- Joustavien ratkaisujen kehittäminen tarpeen mukaan
 - 6 määräaikaista koulunkäyntiohjaajaa -> 6 kiertävää koulunkäynninohjaajaa = mahdollisuus 1-3kk interventioon kouluilla
- Lähikouluperiaatteen vahvistaminen: Porin perinteenä olleet isot erityiskoulut, vaativampaa tukea täytyy tarjota myös lähikoulussa **joustavasti**

Monialaisen yhteistyön kehittäminen ja toimintakulttuurin muutoksen ja verkostomaisemman työskentelytavan edistäminen

- Luodaan konkreettisia yhteistyön muotoja ja sovitaan niiden toteuttamisesta
- Konsultoinnin mahdollisuudet- taulukko ja sen “jatkojalostaminen”. Työnjaon ja yhteisten toimintatapojen kehittäminen (perusturva / hyvinvointialue: sosiaalityöntekijät, sosiaaliohjaaja, terveydenhuolto, perhetyöntekijä..)

OPETUS- JA
KULTTUURIMINISTERIÖ

Kuka	Koulukuraattori t	Koulupsykologi	Kouluterveydenhoitaja	Konsultoiva erityisopettaja	Monikielisten opetusta koordinoiva erityisopettaja
Missä asiassa	- Sosiaalityön asiantuntemuksen tuominen oppilaan tilanteeseen - Oppilaan sosiaalinen pahoinvointi, vaikeudet kotona ja vapaa-ajalla - Koulua käymättömät oppilaat - Koulun ja kodin yhteistyön vahvistaminen - Oppilasryhmien sosiaalisiin suhteisiin liittyvät haasteet, myös vapaa-aikaan liittyvät - Koko kouluun liittyvien toimintamallien kehittäminen	Yksittäisen oppilaan - oppimiseen/ käytökseen liittyvät haasteet - Tukitoimien suunnittelu - Jatkotutkimuksiin, hoitoon tai kuntoutukseen ohjaus - pedagogisiin ratkaisuihin liittyvä moniammatillinen työ - vanhempien ohjaus Koulun ja kodin yhteistyöhön liittyvät haasteet - Oppilasryhmiin liittyvät haasteet - Koko kouluun liittyvien toimintamallien kehittäminen	- Oppilaan vuosittainen terveystarkastus (kutsutaan) - Elintapoihin liittyvät asiat: ravitsemukseen, lepoon/uneen, päihteisiin ja/tai liikuntaan liittyvät kysymykset tai huolet - Ohjaus ja keskustelu liittyen oppilaan: kasvuun, kehitykseen, murrosikään, ihmissuhteisiin, seksuaalisuuteen tai ehkäisyyn yms. - Vanhemmuuden tai perheen hyvinvointiin liittyvät kysymykset - Huoli mielenterveydestä: stressi, ahdistus, masennusoireet tai jaksaminen - Pitkäaikaissairauksiin (esim. diabetes, astma) liittyvät asiat. - Opastusta terveyspalvelujen käytössä	- Yksittäisen oppilaan tai oppilasryhmän lisätuen suunnittelu lähikoulussa - Erityisen tuen oppilaiden koulupolun suunnittelu - Pedagogisten asiakirjojen laadinnan tuki erityistilanteissa - Koulun toimintakulttuurin muutoksen tukeminen ja koulutussuunnittelulla kasvattajien ammattitaidon kehittäminen kaupungin tasolla.	- Monikielisen oppilaan valmistavaan opetukseen liittyvät asiat - Kielitietoisuuden opetuksen tuki perusopetuksessa, monikielisen oppilaan tukeminen perusopetuksessa - Nivelvaiheyhteistyö ja koulupolun suunnittelu monikielisen lapsen osalta (esiopetus-perusopetus, valmistava opetus-perusopetus)

Painotuksena laadukkaan yleisen tuen tarjoaminen ja vaativan tuen kehittäminen

- Koulupaikkaprosessi eskarista kouluun (tehostetut ja erityisen tuen lapset) sekä koulupolun jatkuvuus
- Koulujen henkilökunnan osaamisen vahvistaminen ja olemassa olevan resurssin käyttöönotto
 - Vuoden teema:
 - 21-22 *strukturoidti*, 22-23 *haastava käytös / käytöksellään oireilevat*
 - rehtorit, erityisopettajat, vaativan tuen luokat, iltapäivätoiminta
 - Muiden koulutusten järjestäminen (esim. Valteri, Jaana Kiviluote jne)
 - Erityisopettajatapaamiset säännöllisesti
 - tiedotettavia ajankohtaisia asioita, tuen papereiden ohjeistuksia, vertaistukea ja hyvien käytäntöjen jakamista
 - Konsultoivan työn juurruttaminen kouluihin

Koulukohtainen konsultointi ja tuki

- Osallistuminen VESO-päivään / opettajakokoukseen toiveiden mukaisesti
- Koulutuspaketteja / keskustelua, esim.
 - yleinen tuki, painopistealueet, eriyttäminen, arviointi
 - vuoden teeman vahvistaminen
- Koulujen johtoryhmän/pedagogisen ryhmän “kyselytunnit”
- Rehtorin / johdon tukeminen muutokseen pyrittäessä

Ruohonjuuritason konsultointia ala- ja yläkoululaisten asioissa

- Opettajien tukeminen käytännön tilanteissa
 - Alakoulussa lähes poikkeuksetta oppilaan / ryhmän havainnointi ja tuen tarpeiden järjestelyiden pohtiminen havainnointiin ja asiakirjoihin tutustumisen perusteella. Yhteydenotto usein luokanopettajan tai erityisopettajan kautta
 - Yläkoulussa kutsutaan usein vasta oppilashuoltotyöryhmään mukaan, kun tilanteeseen kaivataan uusia näkökulmia ja tukea kaupungin tasolta. Yhteydenotto usein rehtorin, kuraattorin tai psykologin kautta.
 - Yläkoulun osalta myös sijoitetut lapset (Porin Sisukas-malli) työllistävät
- Pienryhmien oppilaspaikat konsultoivan erityisopettajan kautta.
- Pedagogisten asiakirjojen neuvontaa, opastusta ja osittain tarkistamista

Inklusiivinen Satakunta - mallintaminen ja tiedon levittäminen

- Rehtoreiden / sivistystoimen johdon kouluttaminen koko Satakunnassa
- Eri kuntien konsultoivien yhteistyö ja sitä kautta inklusion edistäminen koko Satakunnassa
- Pikkukuntien huomioiminen - esim. etäkonsultointi
- Benchmarkkaukset koronatilanteen normalisoituessa
- Hyvien käytäntöjen mallintaminen ja muilta oppiminen

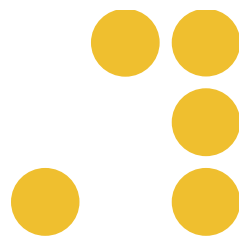

Stöd från tredje sektorn

Organisationer och föreningar presenterar sin verksamhet

Kolmannen sektorin tuki

Järjestöt ja liitot esittäytyvät

Lärum – en hjälpende hand i inläringen

Susanne Nygård

Pedagogisk planerare

Tukea kuulovammaiselle tai viittomakieliselle lapselle

Finlands Dövas Förbund/Kuurojen Liitto

Annika Aalto

Specialsakkunnig/Erityisasiantuntija

För ett gott liv på jämlika villkor

För ett gott liv på jämlika villkor

- FDUV är intresseorganisationen för svenskspråkiga personer med intellektuell funktionsnedsättning i Finland.
- FDUV står för Frihet, Delaktighet, Utveckling och Valmöjligheter för alla - också för dem som behöver stöd i vardagen.

Nationell människorättsorganisation

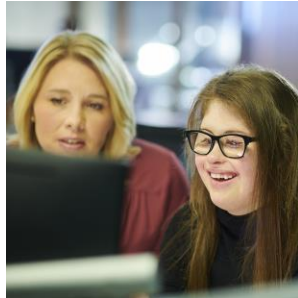

Nationell människorättsorganisation

FDUV arbetar för att svenskspråkiga personer med intellektuell eller liknande funktionsnedsättning och deras anhöriga:

- ska få en jämlik ställning i samhället
- service och stöd på sitt eget modersmål

Påverkan, tjänster och utveckling

Påverkan, tjänster, projekt och utveckling

- sprider information och påverkar lagstiftning och attityder i samhället.
- ordnar läger och kurser, temadagar och föreläsningar.
- erbjuder stöd, rådgivning och gemenskap.
- utvecklar vi material och nya sätt att stöda personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras anhöriga.

LL-Center och Lätta bladet

LL-Center och Lätta bladet

- **LL-Center** arbetar med och för lätt svenska i Finland, ger ut Lätta-bladet och utbildar läsombud.
- **Lätta bladet** finns också på webben samt med symbolstöd

En del behöver mer
för att få lika mycket

Lärums målgrupp

Lärums målgrupp

- Utbildningspersonal
 - *Till exempel: lärare inom alla stadier, skolgångshandledare, personal inom småbarnspedagogik*
- Personal inom det sociala området
 - *Till exempel: personliga handledare, omsorgsbyråer, kuratorer, psykologer, barnrådgivning*
- Anhöriga

Men även seniorer, invandrare och personer med olika funktionsnedsättningar kan ta del av Lärums tjänster.

Lärums produktion

JANUARI 2022							
v.	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
52						1 Hylandsdag	2 Gert, Gert, Jerry
1	3 Elinor, Yelmer	4 Hel	5 Lis	6 Söndagsdag Harry, Hanneli	7 August, Augusta	8 Gunnel	9 Sara
2	10 Sigrid	11 Oswald	12 Elinor	13 Knut	14 Zacharias	15 Doris	16 Gunnel, Gunnar
3	17 Anders, Anders, Tony	18 Lisara	19 Henrik, Henrik, Henry, Henrietta	20 Sébastien, Fabian	21 Agnes, Agneta	22 Fridolf, Elot	23 Hilma, Hilma
4	24 Zari	25 Paul	26 Jonatan	27 Söndagsdag för Sofie, Sofie eller Folke	28 Kari, Carola, Kalle	29 Viljo, Viljo	30 Gunnel, Gunilla
5	31 Astrid, Nita						

LÄRUM
www.larum.fi

Finansiering: Helsingfors universitets ekonomiska byrå, Helsingfors universitets ekonomiska byrå

Lärums produktion

- Lärum producerar lättläst och tillgängligt material enligt de behov som uppstår i Svenskfinland.
- Referenspersoner berättar om fältets behov, kommenterar och är med och påverkar
- Lärums tryckta material ges ut av Lärum förlaget Ab

Alla vi tillsammans

Samhälle

Klimatförändringen

Lärums materialbank

SVENSKA SUOMEKSI

OM LÄRUM AKTUELLT MATERIALBANK WEBBSHOP KONTAKT

Lärum – en del behöver mer för att få lika mycket

Lärum
är en
hjälpande hand
i inläringen

Välkommen till Lärum!

Vi finns till för dig som behöver specialpedagogiskt material på svenska.

Vår digitala materialbank innehåller material för såväl elever, lärare som anhöriga. Allt är fritt tillgängligt utan inloggning och avgifter.

Elevmaterial

Lärarmaterial

Fakta & Fortbildning

Lärums materialbank

- I vår materialbank finns material för elever, lärare och andra som handleder personer med behov av stöd i inläringen
 - **Elevmaterial:** digitala läromedel
 - **Lärarmaterial:** tips på lektioner, arbetsmaterial, filmer, tilläggsmaterial och digitala läromedel
 - **Fakta och fortbildning:** videon, affischer och handledningar kring olika teman
- Materialet får användas fritt

Mumin-helhet

- Ljudböcker
- Arbetsmaterial i två nivåer

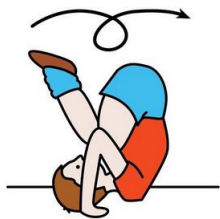
Minne ja sinne

Förklara för mig

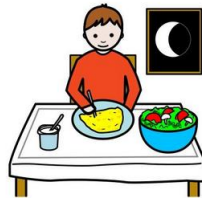
Vad behöver du?

**Motoriska
färdigheter**

**Sociala
färdigheter**

**Dagliga
rutiner**

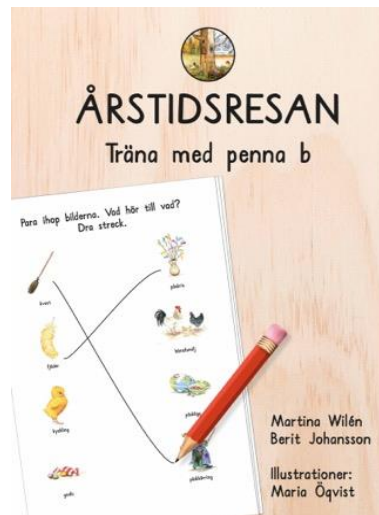
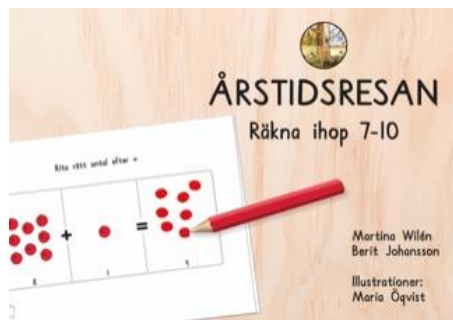

**Kognitiva
färdigheter**

**Språk och
kommu-
nikation**

Förmedling

Förmedling och webbshop

- Förutom eget material så förmedlar Lärum specialpedagogiska läromedel, hjälpmedel och material
- Lärum samlar material från trettiotal tillverkare och förmedlar genom Lärum-förlagets webbshop

Förmedling

NY

GeoLogik

NY

Mattematta

NY

Candy

Materialutställning

Materialutställning – både i Vasa och i Helsingfors

- Lärum i Vasa
Storalånggatan 60
- Lärum i Helsingfors
Nordenskiöldsgatan 18 A
- Webbshop: <https://shop.larum.fi/>

Lånelådor

Lärums uppgift

Lärums uppgift

Att utveckla och erbjuda material och verktyg för specialundervisningen samt handledning kring användningen av dem.

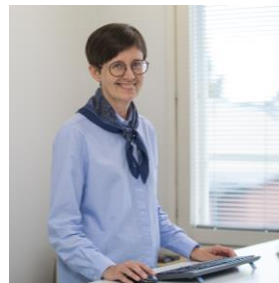
- Arbetar för att personer med behov av särskilt stöd i inläringen skall få den hjälp de behöver
- Sprider kunskap om anpassade material och metoder
- Förmedlar anpassade specialpedagogiska läromedel och differentierat material

Personal

- Malin Sandström, teamledare
- Susanne Nygård, pedagogisk planerare
 - Österbotten
- Marie Selenius, pedagogisk planerare
 - Södra Finland

Materialbank: www.larum.fi

Webbshop: <https://shop.larum.fi/>

En hjälpande hand i inläringen

- Lärum erbjuder sina tjänster åt alla som kan ha nytta av nivåanpassade läromedel, lättläst material och hjälpmedel för inläringen
- Vi på Lärum behöver respons på vilka behov av specialpedagogiska material och hjälpmedel det finns ute i Svenskfinland.

➡ Vad behöver du?

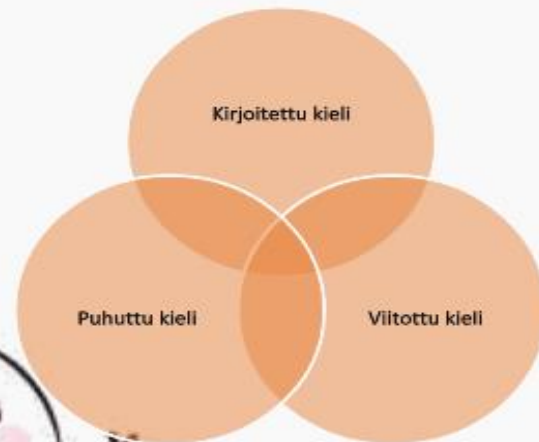
Tukea kuulovammaiselle tai viittomakieliselle lapselle

VIPU-tilaisuudet syksy 2022

Kuulovamma- ja viittomakielialan
järjestöjen puheenvuoro

Miten kohtaan **kuulovammaisen** lapsen?

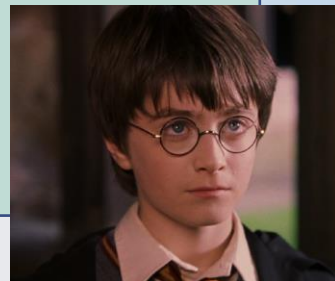
Entä **viittomakielisen** lapsen?

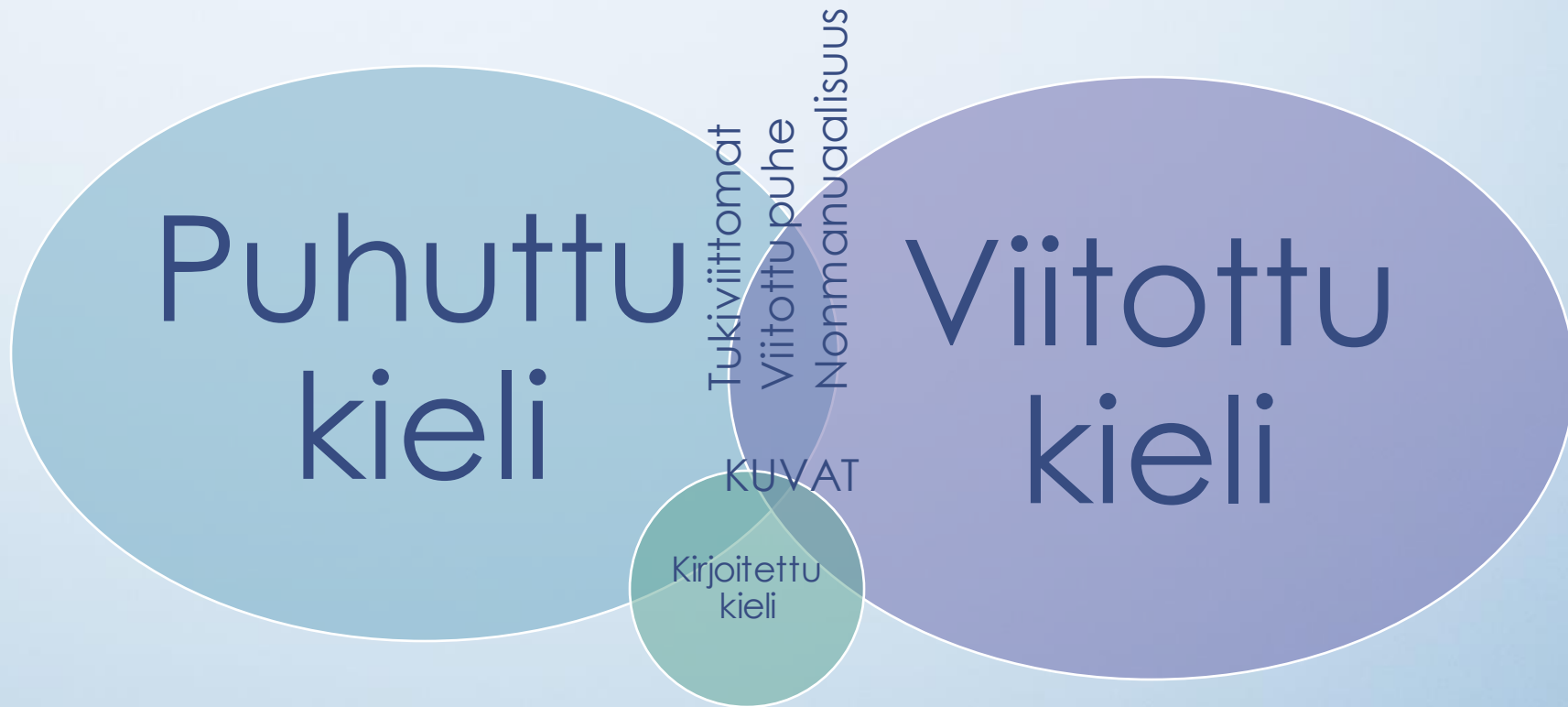

Vuorovaikutus eli
kielten ja kommunikointikeinojen
muodot ovat TILANNESIDONNAISIA

Viittomakieli perheessä

MONINAISET PERHEET	Kuurot, viittovat vanhemmat	Kuulevat vanhemmat
Kuurot lapset	5 %	95 %
Kuulevat lapset	95 %	?

Kuulonvarainen syöte

Näönvarainen syöte

KIELITIETOINEN MONIALAINEN YHTEISTYÖ

Tietoisuus kielen merkityksestä ja kielten monimuotoisuudesta & Tietoisuus kuulovamman vaikutuksista

- Opetuksessa käytetyt kielet ja kommunikointikeinot v alitaan lapsen yksilöllisen tarpeen mukaan
- **Lapsen kieli ei ole valmis**
 - Miten v armistetaan kielenkehitykselle välttämätön syöte kuulonv araisesti ja näönv araisesti?
 - Miten v armistetaan, että lapsi saa oppia v ertaistensa kanssa ja v ertaisiltaan?
- Viittomakielen opetusta myös etäyhteyksin (Valteri!)
- **Kuuloikä** = milloin kuulon apuväline alkaa tuottaa tuloksia
 - Apuväline ei anna normaalia kuuloa
- Kuunteluympäristön merkitys = käytä luokkaan tuotuja laitteita
- Seuraa systemaattisesti sitä, miten eri tilanteet v vaikuttavat lapsen kuulemiseen
 - Lapsi ei voi tietää, mitä hän EI kuule
- Kuuntelu v aatii v altav asti keskittymistä, hengähtäkää v älillä

VÄESTÖTASOLLA KOHDERYHMÄ ON

- Harvinainen
- Harvalukuinen
- Heterogeeninen
- Yleistieto on tärkeää
- Osaamista tuotava päiväkoteihin ja kouluihin ulkopuolelta

Räätälöidyt ratkaisut
asiantuntijoiden avulla

Esimerkkejä ratkaisuista (1)

- Pidentetty oppivelvollisuus > pienemmät opetusryhmät
- Vuorovaikutuksen mahdollistaminen keskiöön

1. KUUNTELUYMPÄRISTÖ

- Akustiikka (kunta vastaa)
- Apuvälineet (sairaalan kuulokeskus vastaa)
- Taustaäännet minimiin, kiitos

2. VISUAALINEN YMPÄRISTÖ

- Valaistuksen merkitys
- Istumajärjestykset: Kuuron tai eriaisteisesti kuulovammaisen oppilaan on nähtävä jokainen puhuja
- Opettajan sekä tulkin tai avustajan sijoittuminen

Esimerkkejä ratkaisuista (2)

- Oppiminen tapahtuu kielen varassa > Kielenkehitystä tuetaan antamalla virikkeitä ja syötettä yksilöllisen tarpeen mukaan
 - Näin toimitaan myös kaksikielisen oppilaan kohdalla
 - Kieleen on kytköksissä kieliyhteisön kulttuuri ja niiden päälle rakentuu lapsen monikerroksinen identiteetti – sen kunnioittaminen lienee sanomattakin selvää
 - Pyydä paikalliset osaajat apuun!
- Tulkkaus (tulkitsemispalvelu) ei korvaa omakielistä opetusta
 - Kielellinen saavutettavuus, yhdenvertaisuuslain tarkoittama kohtuullinen mukautus
 - Tulkin tuotos **ei koskaan** voi sisältää **kaikkea** sitä, mitä puhutaan
 - Rytmitystä puhetta: tulkkaus tapahtuu aina pienellä viiveellä

JULKISET PALVELUT / SOTE, KELA

- **Kotikunnan >> Hyvinvointialueen vammaispalvelut**
 - Viittomakielen kotiopetus perheelle
- **Sairaalan kuulokeskuksen kuntoutusohjaus**
 - Kuunteluolosuhteet
 - Kuulon apuvälineet lapselle, ryhmän käyttöön
 - Tulossa: yhteys viittomakielen asiantuntijoihin
- **Kelan tulkkauspalvelu**
 - Lapsen oikeus tulkkaukseen vapaa-ajalla
 - Viittovan työntekijän oikeus työelämätulkkaukseen
 - **Tilapäiset** tulkkaustarpeet varhaiskasvatuksessa tai perusopetuksessa voivat sisältyä Kelan palveluun

JÄRJESTÖJEN PALVELUT

- **VALTAKUNNALLINEN MAKSUTON NEUVONTA**
 - Perheille
 - Julkiselle sektorille
 - Myös etäyhteyksin esim. verkstopalavereihin
- **LAPSILLE JA PERHEILLE: TAPAHTUMAT, LEIRIT, KURSSIT, VERTAISTUKI**
- **TIEDOTTAMINEN** ks. www.kuuloavain.fi

Kuuloliitto ry www.kuuloliitto.fi

- Harvinaiset oireyhtymät

Kuulovammaisten Lasten Vanhempien Liitto ry www.klvi.fi

- Tietoportaali Kuuloavain www.kuuloavain.fi

Kuurojen Liitto ry www.kuurojenliitto.fi

- Viittomakielen sanakirjat <http://suvi.viittomat.net/>
- Viittomakielinen kirjasto www.viittomakielinenkirjasto.fi

Kuurojen Palvelusäätiö sr

- Junioriohjelma: viittomakielen opetus perheille <https://kpsaatio.fi/apua-arkeen-viittomakielella/juniori-ohjelma/>

LapCI ry www.lapci.fi; www.kuuloavain.fi

- Vertaistukea ja toimintaa sisäkorvaistutusten perheille

Suomen Kuurosokeat ry www.kuurosokeat.fi

- Vaativa moniammatillinen kuntoutus, kommunikaatio-ohjaus jne.

**Ota
rohkeasti
yhteyttä
meihin!**

POHDINTAA

VALTERIN toimintaa tuetaan eri tahoilta:

1. Pedersören kunta: Snäckan (esikoulu), Ytteresse skola (perusopetus)
2. Järjestöt
3. Jyväskylän yliopiston ja Niilo Mäki instituutin VIKKE-hanke www.vikke.nmi.fi
4. Opetushallituksen esitteet

<https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/viittomakieliset-lapset-varhaiskasvatuksessa-ja-esiopetuksessa>

<https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/viittomakieliset-oppilaat-perusopetuksessa>

Kuntarajat ylittävä yhteistyö: kohderyhmän lasten oppimisen mahdollisuudet?

Alueiden yhteistyö (tulossa): monialaisuus uusissa rakenteissa?

Valtakunnallinen yhteistyö: ehdotus: **opetusjaksot ikäluokittain** Onervassa?

Kuuloliitto ry www.kuuloliitto.fi

- Harvinaiset oireyhtymät

Kuulovammaisten Lasten Vanhempien Liitto ry www.klvi.fi

- Tietoportaali Kuuloavain www.kuuloavain.fi

Kuurojen Liitto ry www.kuurojenliitto.fi

- Viittomakielen sanakirjat <http://suvi.viittomat.net/>
- Viittomakielinen kirjasto www.viittomakielinenkirjasto.fi

Kuurojen Palvelusäätiö sr

- Junioriohjelma: viittomakielen opetus perheille <https://kpsaatio.fi/apua-arkeen-viittomakielella/juniori-ohjelma/>

LapCI ry www.lapci.fi; www.kuuloavain.fi

- Vertaistukea ja toimintaa sisäkorvaistutusten perheille

Suomen Kuurosokeat ry www.kuurosokeat.fi

- Vaativa moniammatillinen kuntoutus, kommunikaatio-ohjaus jne.

POHDINTAA

VALTERIN toimintaa tuetaan eri tahoilta:

1. Pedersören kunta: Snäckan (esikoulu), Ytteresse skola (perusopetus)
2. Järjestöt
3. Jyväskylän yliopiston ja Niilo Mäki instituutin VIKKE-hanke www.vikke.nmi.fi
4. Opetushallituksen esitteet

<https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/viittomakieliset-lapset-varhaiskasvatuksessa-ja-esiopetuksessa>

<https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/viittomakieliset-oppilaat-perusopetuksessa>

Kuntarajat ylittävä yhteistyö: kohderyhmän lasten oppimisen mahdollisuudet?

Alueiden yhteistyö (tulossa): monialaisuus uusissa rakenteissa?

Valtakunnallinen yhteistyö: ehdotus: **opetusjaksot ikäluokittain** Onervassa?

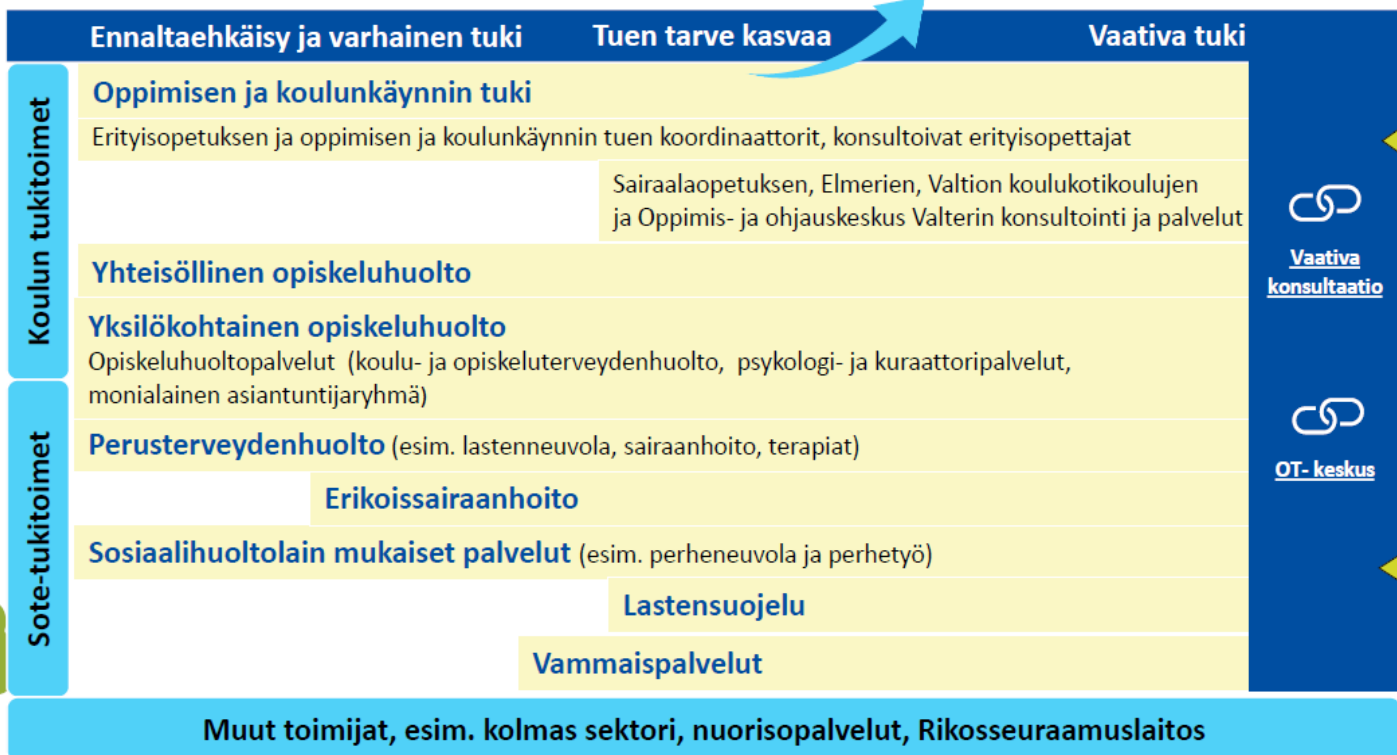

Kunta

Hyvin-
vointialue

Erva-/
YTA-alue

Lasten ja nuorten monialaiset palvelut

Vaativa
konsultaatio

OT- keskus

Vaativa
erityisosaaminen
esi- ja
perusopetuksessa

Vaativin sosiaali- ja
terveydenhuollon
erityisosaaminen

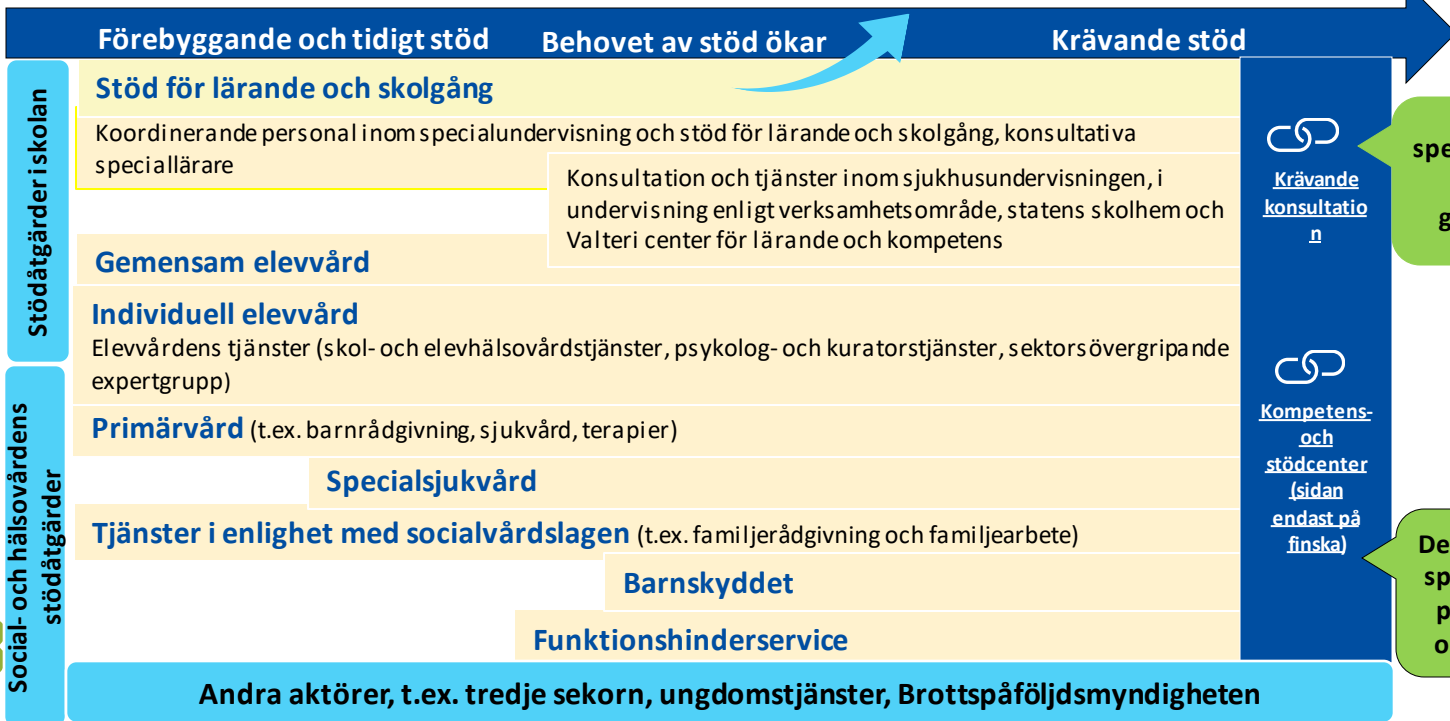

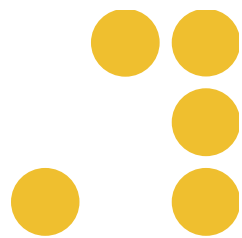
Kommunen

Välfärds-
området

Specialupptagnings-
områden/
samarbetsområden

De sektorsövergripande tjänsterna för barn och unga

Ohjeet pienryhmätyöskentelyyn: Instruktioner till smågruppsarbete:

- Jakaannutaan ryhmiin, jossa on eri kuntien edustajia
- Esittele aluksi itsesi ryhmälle lyhyesti kuvan avulla (alueesi, työnkuvasi, mihin sijoitut kuvan palveluissa?)
- Vi delar upp oss i grupper med representanter från olika kommuner
- Börja med att presentera dig för gruppen med hjälp av bilden:
(ditt område, din arbetsbild, var ditt arbete placeras på servicestigen)

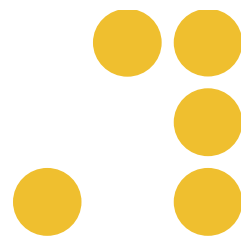

Ohjeet pienryhmätyöskentelyyn: Instruktioner till smågruppsarbete:

1. Tutustukaa vaativan tuen oppilaaseen (caset jaetaan ryhmille)
2. Jakakaa ryhmässä oman kunnan/alueen toimintamalleja ja käytänteitä (*Esim. Miten kunnassanne toimitaan tämän tyyppisen oppilaan osalta? Missä opetus järjestetään? Keneen ollaan yhteydessä? Monialainen yhteistyö? jne.*)
3. Millainen olisi ideaali tilanne? *Jos olisit oppilaan vanhempi / huoltaja, miten toivoisit, että koulupolku etenisi / järjestyisi?*
4. Miten monialaisia verkostoja voisi jatkossa vielä vahvemmin hyödyntää? Valmistautukaa lopuksi esittämään tiivis nosto ryhmän keskusteluista liittyen verkostojen toimintaan ja yhteistyöhön jatkossa.

1. Bekanta er med eleven i behov av krävande särskilt stöd)
2. Dela med dig av din kommuns / områdes verksamhetsmodeller och praxis. (*Exempelvis: Hur jobbar ni i kommunen med en sådan elev?*) Var ordnas undervisningen? Vem har ni kontakt med? Sektorsövergripande samarbete ?
3. Hur ser idealsituationen ut? Hur skulle du som elevens förälder / vårdnadshavare önska att lärtigen skulle ordnas / framskrida?
4. Hur skulle sektorsövergripande nätverk ännu bättre kunna utnyttjas? Förbered er avslutningsvis på att kort berätta om gruppens diskussioner om nätverksarbete och samarbete i framtiden.

Työskentelyn tukena ryhmissä on kuva: Lasten ja nuorten monialaiset palvelut
Använd bilden på sektorsövergripande stöd för barn och unga som stöd för diskussionerna

Kahvitarjoilu Kaffeservering

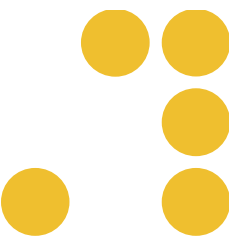
Verkostoitumista ja palvelupolkujen
selkiyttämistä ryhmissä
Nätverkande och tydliggörande av
servicestigar i grupper

Tiedoksi / Som information

- Käyttäytymisellään reagoivat lapset ja nuoret -teemaryhmän ja avin webinaari **26.9.2022 klo 14-16**. Kohderyhmä opetuksen ja varhaiskasvatuksen järjestäjien, koulujen ja opiskeluhuollon sekä varhaiskasvatuksen johto ja suunnittelijat. Ilmoittautuminen: <https://avi.fi/tapahtuma/-/c/1049218>. (päättyy 23.9.2022 klo 11.)
- Yhteiset webinaarit HYKS-alueryhmän kanssa / Gemensamma webinarier med HUCS-områdesgruppen 25.10 & 30.11
 - Vaativan tuen järjestäminen varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa eri näkökulmista / Olika synvinklar om hur krävande stöd ordnas inom småbarnspedagogik och grundskola
- Webinarium: Barn och unga som reagerar med beteende 28.11.2022 kl. 14-16
<https://avi.fi/sv/handelse/-/c/1120132>
- *Toiminta-alueittain järjestettävä opetus* –teemaryhmän ja avin webinaareille jatkoa; aiheena perusopetuksen ja toisen asteen nivelvaihe (**ajankohta tarkentuu myöhemmin**)
- *Sijoitetut lapset* -teemaryhmä mukana järjestämässä alaseminaaria sijoitettujen lasten koulunkäynnistä Valtakunnallisilla lastensuojelupäivillä (4.-5.10.2022) 5.10.2022 iltapäivällä

VIP-verkoston tutkijakollegiumin webinaarit.
Webbinarier av VIP-nätverkets forskarkollegium

Alustavat teemat / preliminära teman:

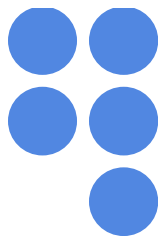
1.11. klo 14-16. Käsitteitä ja teoriaa – inklusio ja vaativa tuki
Begrepp och teori – inklusion och krävande stöd

7.11. klo 14-16. Yhteistyö ja vuorovaikutus
Samarbete och kommunikation

15.11. Klo 14-16. Autismikirjo ja neuropsykiatriset häiriöt
Autismspektrum och neuropsykiatriska störningar

Oikeus oppia –webinaari 10.11.
Utbildning för alla-webbinariet 10.11

VIP-päätösseminaari/webinaari 7.12.
VIP-avslutningsseminarium / webinarium 7.12
(kaikille VIP-verkoston toimijoille / för alla aktörer inom VIP-nätverket)

**Seuraava TYKS-alueen
VIPU-tapaaminen
järjestetään etänä**

21.11.2022

klo 12.15-15.30

**ÅUCS-områdets följande
VIPU-träff ordnas på
distans**

21.11.2022

kl. 12.15-15.30

Kiitos osallistumisestasi!

*Tack för att du deltog! Vi ses
i november!*